

Advies betreffende de interpretatie van de bosbalans in Vlaanderen

Nummer:	INBO.A.2011.82
Datum advisering:	2 augustus 2011
Auteur:	Lon Lommaert
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 5 juli 2011
Geadresseerde:	Laurens DeBlock laurens.deblock@telenet.be-mail

AANLEIDING

In de Bosbarometer 2010 geeft de Vereniging voor Bos in Vlaanderen (VBV) aan dat er in Vlaanderen meer bos verdwijnt dan dat er bijkomt en dat de bosindex momenteel 10,9% bedraagt. Deze negatieve balans is volgens de VBV te wijten aan:

- een afname van de netto bosoppervlakte met 88 ha in 2009. Dit cijfer is gebaseerd op gegevens van de bij de Vlaamse administratie vergunde ontbossingen.
- ontbossingen via een ontheffing toegekend door de bevoegde minister,
- de vernietiging van zonevreemde bossen. De VBV stelt vast dat 31% van de totale bosoppervlakte zonevreemd is en daardoor sterk bedreigd is.
- onvoldoende effectieve bebossing ter compensatie van vergunde ontbossingen.

De VBV geeft aan dat de reële ontbossing hoger is, aangezien de vermelde gegevens enkel betrekking hebben op de bij de administratie gekende ontbossingen. Illegale ontbossingen konden niet in rekening gebracht worden.

Navraag bij de Vlaamse Overheid wees uit dat bovenstaande gegevens wat betreft ontbossing - bebossing onvolledig zijn. Zo is spontane bebossing bijvoorbeeld niet meegerekend.

VRAAGSTELLING

Er is vraag naar een verduidelijking of aanvulling van de door de Vereniging voor Bos vermelde gegevens en standpunten.

1. Kan het INBO met cijfergegevens aantonen dat Vlaanderen al dan niet een ontbossingstrend kent?
2. Kan het INBO beamen dat door het Bosdecreet beschermde bossen vaak ontbost worden via een goedkeuring van de bevoegde minister en dat daardoor het Bosdecreet haar doel voorbij schiet?
3. Zou meer bos in overheidseigendom een oplossing kunnen bieden voor duurzaam bosbehoud en een eventuele ontbossingstrend kunnen tegengaan?
4. Zijn de ruimtelijk bedreigde of zonevreemde bossen ecologisch waardevol en de moeite om ze te vrijwaren van ontbossing?
5. Hoe kan het boscompensatiefonds beter bijdragen aan een effectieve bebossing?

TOELICHTING

In Vlaanderen wordt de regelgeving rond bossen gestuurd via het Bosdecreet¹. Dit decreet vertrekt vanuit het basisprincipe dat de oppervlakte aan bos in Vlaanderen (minstens) dient behouden te blijven. Als algemene regel geldt dat ontbossing verboden is tenzij met een stedenbouwkundige vergunning. De regelgeving beoogt om binnen gele of groene (zachte) bestemmingen ontbossen enkel in uitzonderlijke situaties mogelijk te maken.

De vergunning tot ontbossing kan afgeleverd worden:

- met het oog op algemeen belang, ongeacht de ruimtelijke bestemming
- in de ruimtelijke bestemmingen woongebied en industriegebied in ruime zin
- via een specifieke procedure bij de Vlaamse regering (ontheffing op verbod in zachte bestemmingen). Een voorbeeld hiervan is ontbossing in functie van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, opgemaakt voor Speciale Beschermingszones.

¹ Bosdecreet 13/06/1990. Belgisch Staatsblad 28/09/1990 en wijzigingen

In de stedenbouwkundige vergunning voor ontbossing wordt daarbij telkens dossiergebonden een compensatie voorzien. De begunstigde van de vergunning dient de ontboste oppervlakte te compenseren door een gelijkwaardige oppervlakte, ofwel in natura ofwel in geld. Een gelijkwaardige oppervlakte is gelijk aan de oppervlakte van de ontboste oppervlakte, vermenigvuldigd met een compensatiefactor die kan variëren van 1 tot 2. Hierbij moet gemeld worden dat om sociale redenen bij een ontbossing in functie van woningbouw in woongebied, de eerste 5 are niet moet gecompenseerd worden.

Ontbossingen die zijn opgenomen in een goedgekeurd beheerplan van een erkend of Vlaams natuurreservaat zijn volgens artikel 47 van het Bosdecreet vrijgesteld van vergunning en compensatie voor ontbossing. Hetzelfde geldt voor spontane verbossingen van jonger dan 20 jaar.

In het Bosdecreet is er ruimte voor interpretatie van de definitie van 'bos'.

- Het Bosdecreet definieert bos vrij eenvoudig als 'oppervlakte waarbij bomen, en houtachtige vegetatie het belangrijkste bestanddeel uitmaken'. Hierbij zijn vervat de kaalvlakten na een kapping, boswegen, open plekken in het bos.
- Expliciet uitgesloten van de definitie zijn korte-omloop-houtteelt in agrarisch gebied, boomgaarden, tuinen en kerstboomplantages.

Naar minimumoppervlakte doet het decreet geen uitspraak waardoor een juridische analyse stelt dat 'drie bomen een bos kunnen vormen' (Van Hoorick 2004, in bijlage). Volgens het Agentschap Natuur en Bos (ANB) is er sprake van 'bos' als het om minstens 3 bomenrijen gaat met een minimale breedte van 10 meter (ANB, 2011).

Naar bedekking met bomen hanteert ANB het criterium dat meer dan 50% kroonsluiting bij volwassen bomen een bos vormt (zie bijlage 1). Dit wordt aangehouden als de vermelde bomen nog jong zijn en die kroonsluiting nog niet hebben.

Open plekken van max. 3 ha die deel uitmaken van een bos vallen volgens het ANB ook onder de definitie.

Het Bosdecreet definieert ontbossen als "iedere handeling waardoor een bos geheel of gedeeltelijk verdwijnt en aan de grond een andere bestemming of gebruik wordt gegeven." We willen er op wijzen dat hierdoor bijvoorbeeld het creëren van dergelijke open plekken in een boscomplex juridisch geen ontbossing is, voor zover ze kleiner dan 3 ha zijn.

Twee omvangrijke inventarisatieprojecten geven een overzicht van de beboste oppervlakten in Vlaanderen.

- Bosreferentielaag. Op basis van luchtfoto-interpretatie werd een kaart van de bospercelen in Vlaanderen geproduceerd (Boskartering, 1990). Deze kaart werd geactualiseerd in 2001 aan de hand van zwart-wit luchtfoto's van 1995 en terreingegevens en vormt sindsdien de Bosreferentielaag (AMINAL, 2001). De totale beboste oppervlakte (inclusief kapvlaktes en open plekken in bos) bedraagt 146.000 ha. Beperkingen aan de Bosreferentielaag zijn dat woongebieden onnauwkeurig gekarteerd zijn en dat bosjes < 0.5 ha, smaller dan 25 m en met een sluitingsgraad < 20 % hierin niet opgenomen zijn.
- Biologische Waarderingskaart (BWK). Uit het digitale bestand kan een selectie van de beboste oppervlakten gemaakt worden. Voordeel is dat de kartering grotendeels op veldwerk gebaseerd is en extra info verstrekt (onderscheid bos, aanplant, struweel, kaalvlakte...). Beperkingen zijn: geen één-op-één relatie tussen karteringseenheden en de juridische definitie van 'bos', een karteringsperiode van 10 jaar, verschillen in detailgraad en volledigheid tussen kaartbladen. Op basis van de BWK (Paelinckx et al. 2002) bekomt men in een analyse in het kader van het Natuurrapport een totale bosoppervlakte van 153.000 ha (Dumortier et al. 2003).

1. Ontbossingtrend

Lange termijntrends zijn af te leiden uit een analyse van historische kaarten. Hieruit blijkt dat er sinds 1750 slechts lichte wijzigingen waren in de totale beboste oppervlakte in Vlaanderen: Ferraris (1750) 147.000 ha, Vandermaelen (1850) 138.000 ha, Nationaal Geografisch Instituut 1910: 168.000 ha.

Deze lichte schommelingen in de totaaloppervlakte aan bos verbergen echter een sterke verschuiving van het bosareaal met grootschalige ontbossing op de vruchtbare leem- en zandleembodems en een sterke bostoenname in valleigebieden en op arme zandgronden (De Keersmaeker et al. 2001).

Bij gebrek aan een jaarlijkse actualisatie van de Bosreferentielaaag of de BWK kan men trends bepalen door een boekhouding van de wijzigingen bij te houden. Dit gebeurt bij voorkeur in een geografisch informatiesysteem (GIS) gekoppeld aan een referentiekaart.

De balans van de wijzigingen ziet er als volgt uit:

(-) ontbossing	(+) bosuitbreiding
Gekend en geregistreerd: vergunde ontbossingen ontbossing via toegekende ontheffing	Gekend en geregistreerd: compenserende bebossing gronden aangekocht door de Vlaamse overheid voor bebossing ² gesubsidieerde bebossing
Gekend maar niet geregistreerd: ontbossing in het kader van een goedgekeurd erkenningsdossier van een natuurreservaat	Gekend maar niet geregistreerd: Be- of verbossing in het kader van een goedgekeurd erkenningsdossier van een natuurreservaat niet-gesubsidieerde maar vergunde bebossing
Niet gekend: illegale ontbossing ontbossing van spontane verbossingen jonger dan 20 jaar	Niet gekend: illegale bebossing spontane verbossing (niet vervat in voorgaande)

Tot op heden wordt enkel een balans gemaakt van de jaarlijkse bij de administratie vergunde ontbossingen, compensaties en bebossingen in het kader van bosuitbreiding. Op basis van de gekende en geregistreerde gegevens werd in 2009 een netto achteruitgang van 88 ha opgetekend door de VBV.

Voor de periode 2000-2009 zijn volgende oppervlakten wat betreft de geregistreerde ontbossing-bosuitbreiding berekend³:

(-) ontbossing (totaal aantal ha)	(+) bosuitbreiding (totaal aantal ha)
vergunde ontbossingen (2266) ontbossing via toegekende ontheffing (994)	compenserende bebossing (in natura: 820, in geld: 1598) gronden aangekocht door de Vlaamse overheid voor bebossing (498) gesubsidieerde bebossing (890)

Een effectieve afname of toename van het bosareaal wordt echter ook bepaald door andere factoren. In goedgekeurde beheerplannen van Vlaamse en erkende

2 De oppervlakte wordt meegerekend hoewel er in de praktijk niet onmiddellijk bebost wordt.

3 Oppervlakte berekend op basis van door het ANB aan de VBV verstrekte cijfers

natuurreservaten worden geregeld verbossingen of ontbossingen voorzien. Deze dossiers zijn bij de administratie gekend maar worden niet geregistreerd via een centrale databank of GIS. (De erkende terreinbeherende vereniging Natuurpunt houdt sinds 2010 voor nieuw ingediende erkenningsdossiers een eigen bosboekhouding bij.) Ook bebossingen waarvoor de gemeente de vergunning aflevert, worden niet centraal bijgehouden. Het aandeel van de parameters in de categorie 'niet gekend' is nauwelijks te bepalen.

Er ontbreekt dus een gecentraliseerd registratiesysteem om de effectieve ontbossing en bebossing nauwkeurig op te volgen. Wil men hiervan een volledig en correct beeld krijgen dan zou men naar analogie met -of aanvullend op- het plannenregister een GIS-gerelateerde databank moeten ontwikkelen. Alle illegale en niet-vergunde ontbossingen en bosuitbreidingen zullen echter ook in een dergelijke databank niet worden geregistreerd.

Bij gebrek aan volledig cijfermateriaal kan de vraag of Vlaanderen een ontbossingstrend kent, dus niet beantwoord worden.

Een andere optie om de effectieve beboste oppervlakte op te volgen, is gebruik makend van remote-sensing. Door een gestandaardiseerde beeldinterpretatie zou een jaarlijkse inschatting van deze oppervlakte kunnen gebeuren, waaruit indicatieve trends zouden kunnen afgeleid worden. De technische wijze waarop dit kan gebeuren, vergt echter nog verder onderzoek. Afgezien van technische beperkingen laat dergelijke methode niet toe om kappingen die juridisch geen ontbossing zijn, te onderscheiden van deze die dat wel zijn (zie bijlage 1 voor een uitvoerige verklaring). Op de luchtfoto zal een kapvlakte bijvoorbeeld niet als bos beschouwd worden, terwijl deze volgens het Bosdecreet nog steeds als bos gezien wordt. De overheid verwacht immers dat de eigenaar dit perceel zal herbebossen. Daarnaast kunnen er omwille van ecologische redenen open plekken in bos gecreëerd worden (tot max. 3 ha) die volgens het Bosdecreet nog als bos aanzien worden, maar op de luchtfoto niet als bos herkend worden.

2. Ontbossen na ontheffing

Binnen zachte bestemmingen kan toch een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing verleend worden. Dit kan via een ontheffing van het verbod door de Vlaamse minister die bevoegd is voor het natuurbehoud, op individueel en gemotiveerd verzoek van de aanvrager. Er werden in de periode 2000-2009 individuele ontheffingen gegeven voor een totale som van 994 ha⁴.

Via deze (uitzonderlijke) procedure komt ongeveer 1/3 van de totale vergunde ontbossing tot stand. De procedure voorziet ook hier een compensatie waardoor de bosbalans theoretisch in evenwicht blijft. Deze compensatie kan in natura, in geld of door een combinatie van beiden. Afhankelijk van de soortensamenstelling wordt een compensatiefactor in rekening gebracht. Compensatie in geld dient gestort in een zogenaamd compensatiefonds, dat door de overheid wordt aangewend voor aankoop en bebossing van gronden. Het compensatieluwik zal verder besproken worden onder §5.

Zo is een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing verleend in functie van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, opgemaakt voor Speciale Beschermingszones of voor beschermde soorten. (bv. ontbossingen in functie van heideherstel in het kader van het LIFE project DANAH "Geïntegreerd natuurherstel op militaire domeinen in Natura 2000").

---

4 Oppervlakte berekend op basis van door het ANB aan de VBV verstrekte cijfers

3. Overheidseigendom als oplossing

Duurzaam bosbehoud hangt in de eerste plaats af van de planologische bestemming en niet van de eigendomssituatie.

De bossen die gelegen zijn in woongebied of industriegebied in ruime zin worden in de praktijk vaak ontbost bij de realisatie van de ruimtelijke bestemming. Dit is ongeacht de eigendomssituatie. Het aanwezige bos laat in de meeste gevallen immers niet toe dat de ruimtelijke bestemming gerealiseerd wordt.

Indien de overheid het effectieve behoud van dergelijke bossen toch veilig wil stellen (bijvoorbeeld omwille van een uitzonderlijke ecologische, recreatieve of cultuurhistorische waarde) bestaan er twee mogelijkheden :

- een bestemmingswijziging, met vergoeding van de eigenaar (planschade)
- aankoop van het terrein door de overheid.

Zelfs voor deze ecologisch of sociaal waardevolle bossen zal de verwerving door de overheid steeds een weloverwogen keuze zijn gezien de grote budgettaire impact.

Voor bossen gelegen in andere bestemmingen kan de overheid een selectief aankoopbeleid overwegen wanneer dit maatschappelijk verantwoord is (bv. Wanneer het landgebruik bos beschreven is in beleidsdocumenten zoals structuurplannen, ruimtelijke visies). Overheidseigendom zal de zekerheid nog verhogen dat deze bossen behouden blijven (bv. geen illegale ontbossingen). Maar juridisch zijn deze bossen ook in privé-eigendom vrij goed beschermd. De transactiekost is hoog. Enerzijds omdat de compensatievergoeding relatief hoog is t.o.v. de grondprijs. Anderzijds dienen veel vergunningen aangevraagd te worden (zie hoger) om te kunnen ontbossen.

In hoeverre bossen in overheidseigendom meer of minder onderhevig zijn aan effectieve ontbossing dan bossen op private gronden kan niet cijfermatig aangetoond worden.

4. Ecologische waarde van zonevreemde bossen

Het Natuurrapport van 2003 (Dumortier et al. 2003) spreekt over een areaal van 46.000 ha bos dat niet in een groene planologische bestemming (bos, natuur, park) ligt. Deze bossen worden vaak met de term 'zonevreemd' aangeduid. Dit is meer dan 30% van het toen bepaalde Vlaamse bosareaal. Deze cijfers zijn berekend op basis van de toen beschikbare Biologische Waarderingskaart (Paelinckx et al. 2002).

In het kader van het Natuurrapport werd een analyse uitgevoerd, waarbij bossen in de planologische bestemmingen 'bufferzone' en 'militaire domeinen' buiten beschouwing werden gelaten. Onderstaande cijfers hebben betrekking op de resterende 38.000 ha zonevreemd bos.

- 6000 ha is 'biologisch zeer waardevol', 1300 ha is 'biologisch waardevol tot zeer waardevol' en 16.000 ha is 'biologisch waardevol' volgens de Biologische Waarderingskaart.
- Naar schatting 1600 ha is Ferrarisbos⁵. Dit is ongeveer 7% van de 22.000 ha Ferrarisbos die Vlaanderen rijk is (De Keersmaeker et al. 2001).
- 6000 ha bevindt zich in Speciale Beschermingszones (Natura2000).
- 8000 ha zijn gelegen in woongebied of industriezone.

In 2003 werd door het toenmalige Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer een beleidsondersteunend onderzoek uitgevoerd (Leyman A. & Vandekerckhove K., 2003).

---

⁵ 'Ferrarisbos' is een term die wordt toegekend aan deze bossen die sinds de historische kaarten van de Ferraris (ca. 1775) vermoedelijk onafgebroken bos zijn gebleven: dergelijke bossen hebben vaak een zeer hoge ecologische waarde.

Hoofddoelstelling was om een beeld te verkrijgen van de meest waardevolle zonevreemde bossen in Vlaanderen en daaruit een rangorde voor bestemmingswijzigingen van zonevreemde bossen op te stellen, op niveau Vlaanderen. De bebosshistoriek nam hierbij een belangrijke plaats in, naast de criteria oppervlakte, biologische waarde en ligging t.o.v. een grotere ruimtelijke structuur.

Buiten de drie hoofdbestemmingen van bosgebied, groengebied of parkgebied werden ook nog meer specifieke bestemmingen als zonevreemd beschouwd. Er werd een overlay gemaakt met de Bosreferentia laag. Zo verkreeg men een basiskaart van 37.531 ha zonevreemd bos. Per bosfragment werden scores toegekend aan de verschillende criteria. De uitgebreide resultaten zijn terug te vinden in het rapport en de bijhorende GIS-lagen.

Bij het consulteren van de digitale dataset of de oppervlakteverdelingen over de verschillende scores moet men wel altijd in gedachten houden dat deze studie uitgevoerd werd op niveau Vlaanderen en dus geen detailstudie is. De resulterende kaartlagen moeten dan ook met de nodige omzichtigheid gehanteerd worden. Daarnaast werd gebruik gemaakt van meerdere GIS-lagen met de daaraan gekoppelde beperkingen en onnauwkeurigheden.

Zowel de analyse van Dumortier et al. (2003) als het onderzoek van Leyman A. & Vandekerkhove K. (2003) is (deels) gebaseerd op de Biologische Waarderingskaart zoals deze beschikbaar was in 2002. Inmiddels bestaat er een BWK, versie 2.2 (De Saeger, 2010). De meest recente deelkaarten (periode 2005-2010) zijn quasi volledig gebaseerd op veldwerk en er gebeurde een stelselmatige kartering van de open ruimten in urbane en industriële gebieden. Uit deze geactualiseerde BWK kan de oppervlakte zonevreemd bos opnieuw bepaald worden, met een recenter en vollediger resultaat als gevolg. Bovendien is voor alle vlakken bepaald of het al dan niet een Europees beschermd habitatype betreft. Een analyse van in hoeverre deze beschermde habitats gelegen zijn binnen niet groene bestemmingen zou een bijkomend motivatie kunnen leveren voor het behoud van hun bebost karakter. Men moet hierbij bijkomend rekening houden met bestemmingswijzigingen die ondertussen vastgelegd zijn via gewestelijke, provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen.

5. Boscompensatiefonds

Het Bosdecreet voorziet dat de bosbalans in evenwicht blijft door de compensatieplicht. Omdat effectieve compensatie door particulieren geen evidentie is (men mag niet verwachten dat elke grondeigenaar die wil ontbossen ook zelf over de nodige gronden beschikt voor compensatie), werd de mogelijkheid geboden om in plaats daarvan een financiële vergoeding te betalen aan de overheid.

In praktijk moet de Vlaamse overheid (ANB) met deze middelen niet-beboste terreinen aankopen en beplanten of spontaan laten verbossen. Dit blijkt echter een knelpunt: *Het boscompensatiefonds is voor een groot stuk een slapend fonds waar veel geld in zit dat niet uitgegeven raakt omdat er blijkbaar een tekort is aan terreinen om tot effectieve bebosshing over te gaan* (Bart Martens tijdens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed Vergadering van 12/10/2010).

Een analyse van de door het ANB verstrekte gegevens (periode 2000-2009) aan de VBV komt tot de volgende verdeling:

- 26% van de ontbossingen (vergunde + ontheven) diende niet gecompenseerd te worden;
- 25% werd door de aanvrager zelf in natura gecompenseerd;
- 15% werd in geld gecompenseerd en dit geld werd reeds aangewend om een compensatiebebosshing uit te voeren;

- 34% werd in geld gecompenseerd en dit geld werd nog niet aangewend om een compensatiebossing uit te voeren.

Het grootste knelpunt hierbij is grondverwerving (zie bv. Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed, Vergadering van 12/10/2010). De Vlaamse overheid erkende dit probleem en ging op zoek naar een oplossing. Dit werd de openstelling van een deel van het geld van het boscompensatiefonds door een oproep naar de gemeentes en provincies om een projectvoorstel voor een bossing in te dienen (zie dezelfde commissievergadering). Het is niet gekend hoeveel gemeentes hierop gereageerd hebben.

Een ander knelpunt dat optreedt is dat voor het aanplanten van bos in agrarisch gebied een vergunning moet afgeleverd worden door het schepencollege (Veldwetboek artikel 35bis, §5) en dat er een positief advies moet zijn van zowel het departement Landbouw en Visserij (afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling) als van het Agentschap voor Natuur en Bos (Bosdecreet artikel 87, §4). Het is aangewezen te analyseren in hoeverre deze adviezen eensluidend zijn en wanneer dan effectief vergunningen toegekend zijn.

De vraag was of er een beter alternatief bestaat. In de ruimtelijke visie voor natuur, landbouw en bos zijn zones aangeduid waar bosuitbreiding of natuur gewenst is. Er kan voorzien worden om binnen deze zones de bosuitbreiding actief en met een eenvoudige procedure mogelijk te maken. Deze mogelijkheid kan opgenomen worden in de stedenbouwkundige voorschriften van een Ruimtelijk Uitvoeringsplan.

CONCLUSIE

1. De vraag of Vlaanderen een ontbossingtrend kent, kan niet beantwoord worden op basis van de huidige beschikbare data. Om trends te bepalen heeft men een regelmatig geactualiseerd referentiebestand van de effectieve bosoppervlakte nodig of een gecentraliseerde databank die toelaat de bosbalans bv. jaarlijks te berekenen. De beschikbare referentie-GIS-lagen worden onvoldoende regelmatig geactualiseerd om hieruit trends af te leiden en de beschikbare databanken laten enkel toe een balans te maken van de jaarlijkse bij de administratie vergunde ontbossingen, compensaties en gesubsidieerde bossingen. Een effectieve afname of toename van het bosareaal wordt echter ook bepaald door andere factoren.
2. Binnen welbepaalde planologische bestemmingen kan een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing verleend worden via een individuele ontheffing. Er werden in de periode 2000-2009 individuele ontheffingen gegeven voor een totale oppervlakte van 994 ha. Deze oppervlakte is 30 % van de totale gekende ontbossing in die periode. De ontbossing via ontheffing dient gecompenseerd te worden en heeft bijgevolg in principe geen invloed op de totale bosoppervlakte.
3. In hoeverre bossen in overheidseigendom meer of minder onderhevig zijn aan effectieve ontbossing dan bossen op private gronden kan niet cijfermatig aangetoond worden. Duurzaam bosbehoud hangt in de eerste plaats af van de planologische bestemming en niet van de eigendomssituatie. Bossen gelegen in woongebied en industriegebied zijn zeer kwetsbaar voor ontbossing, ongeacht de eigendomssituatie. Bossen gelegen in andere bestemmingen zijn juridisch vrij goed beschermd, ook in privé-eigendom.
4. Uit een analyse in het kader van het Natuurrapport 2003 blijkt dat van de 38.000 ha zonevreemd bos (bossen in bufferzones en militaire domeinen niet inbegrepen):
  - 6000 ha biologisch zeer waardevol is, 1300 ha biologisch waardevol tot zeer waardevol is en 16.000 ha biologisch waardevol bos is volgens de BWK;
  - naar schatting 1600 ha Ferrarisbos is;

- 6000 ha zich in Speciale Beschermingszones bevindt;
- 8000 ha gelegen zijn in woongebied of industriezone.

Het beleidsondersteunend onderzoek van Leyman A. & Vandekerkhove K. (2003) verschaft een beeld van de meest waardevolle zonevreemde bossen in Vlaanderen en daaruit kan een rangorde voor bestemmingswijzigingen van zonevreemde bossen opgesteld worden.

Zowel de analyse als het onderzoek is (deels) gebaseerd op de Biologische Waarderingskaart zoals deze beschikbaar was in 2002. Uit de geactualiseerde BWK kan de oppervlakte zonevreemd bos opnieuw bepaald worden, wat zou resulteren in een vollediger kaartbeeld.

5. Het grootste knelpunt om de gelden uit Fonds voor de Compenserende Bebossing te benutten voor bebossing, is het vinden van grond waarop mag bebost worden. Door lokale overheden ook aanspraak te laten maken op middelen uit dit fonds spoort de Vlaamse overheid aan tot bebossing. Bebossing kan ook in de hand gewerkt worden door binnen bepaalde zones (vastgelegd in de ruimtelijke visie voor natuur, landbouw en bos) bosuitbreiding actief en met een eenvoudige procedure mogelijk te maken. Dit kan via de voorschriften van een Ruimtelijk Uitvoeringsplan.

REFERENTIES

AMINAL, afdeling Bos & Groen (2001). Digitale versie van de Bosreferentielaag van Vlaanderen. Ondersteunend centrum GIS Vlaanderen. CD-ROM.

ANB (2010). Regelgeving bij ontbossing. Agentschap Natuur en Bos, Brussel.

ANB (2011). Nota 'Definitie bos, ontbossen en open plekken binnen het bos'. Agentschap voor Natuur en Bos, Brussel.

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed Vergadering van 12/10/2010 Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het uitblijven van een uitvoeringsbesluit met betrekking tot het Boscompensatiefonds - 183 (2010-2011)

De Brabander A. (2000). Toepassingsgebied van het Bosdecreet. In: De Brabander A., Logier S., Meulemans D., Vits P., Vrijgem K., (Eds.). De grondige hervorming van het Bosdecreet: gevolgen voor het beheer, de verkoop en de verhuring van privé-bossen, Brugge, Die Keure, XVI, 25-36 p.

De Keersmaeker L., Rogiers N., Lauriks R. & De Vos B. (2001). Ecosysteemvisie Bos Vlaanderen. Ruimtelijke uitwerking van de natuurlijke bostypes op basis van bodemgroeperingseenheden en historische boskaarten. Eindrapport van project VLINA C97/06, studie uitgevoerd voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap binnen het kader van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling in opdracht van de Vlaamse minister bevoegd voor natuurbehoud.

De Saeger S., Ameeuw G., Berten B., Bosch H., Brichau I., De Knijf G., Demolder H., Erens G., Guelinckx R., Oosterlynck P., Rombouts K., Scheldeman K., T'jollyn F., Van Hove M., Van Ormelingen J., Vriens L., Zwaenepoel A., Van Dam G., Verheirstraeten M., Wils C. & Paelinckx D. (2010). Biologische Waarderingskaart versie 2.2. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2010 (36). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Paelinckx D., Wils C., m.m.v., Berten B., Bosch H., De Knijf G., Demolder H., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Dam G., Van Hove M., Vriens L., Ameeuw G., Brichau I., Delafaille S., Gryseels M., Heirman J., Rombouts K., Scheldeman K., Vanallemeersch R. & Zwaenepoel A. (2002). Biologische waarderingskaart en natuurgerichte grondgebruikkaart van het Vlaamse Gewest. Digitaal bestand en metadata van de geïntegreerde versie van de recentst beschikbare karteringen (67 % BWK, versie 2 en 33 % BWK, versie 1) met vereenvoudiging tot een 90- en 30-delige legende. Instituut voor Natuurbehoud, Brussel.

Leyman A., Vandekerckhove K. (2003). Beleidsondersteunend onderzoek rond 'zonevreemde' bossen, bosuitbreiding en A-locaties : deelrapport luik 1 : opstellen van een rangorde voor gewestplanwijzigingen van 'zonevreemde' bossen. Rapporten van het instituut voor bosbouw en wildbeheer - sectie bosbouw, 2003(007). Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. Geraardsbergen. 33 pp.

Van Hoorick G. (2004). Cursus Natuurbehoud- en Landschapsrecht. Universiteit Gent, Gent.

Vrijghem K. (2000). Ontbossing en kaalslag. In: De Brabander A., Logier S., Meulemans D., Vits P., Vrijghem K., (Eds.). De grondige hervorming van het Bosdecreet : gevolgen voor het beheer, de verkoop en de verhuring van privé-bossen, Brugge, Die Keure, XVI, 99-109 p.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Juridische definitie bos

Het Bosdecreet bepaalt zijn toepassingsgebied: "de bossen" en enkele oppervlakten die daarmee worden gelijkgesteld (zoals kaalvlakten, voorheen met bos bezet, die tot het bos blijven behoren), doch niet enkele uitgezonderde elementen (zoals de fruitboomgaarden en fruitaanplantingen). De bossen worden gedefinieerd als "grondoppervlakten waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken, waartoe een eigen fauna en flora behoren en die één of meer functies vervullen". De Brabander (2000) en Van Hoorick (2004) analyseren de betekenis van deze wettelijke definitie:

Grondoppervlakten, waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken:

Hoe ver mogen de bomen van elkaar staan om nog van een bos te spreken?

Er is sprake van een bos wanneer de bedekkingsgraad (zijnde de verhouding van de totale oppervlakte van alle kroonprojecties ten opzichte van de totale bosoppervlakte) groter is dan 50%, geprojecteerd naar het volgroeid stadium. Bij een bedekkingsgraad < 50% is er sprake van een open vegetatie al dan niet met verspreide bomen (bv. heide met vliegden), of een open plek binnen het bos (zie verder).

De bedekkingsgraad wordt bepaald voor elke min of meer uniforme eenheid op het terrein. Dat is ongeveer op bestandsniveau. Hierbij wordt er wel van uitgegaan dat bestanden niet te groot zijn en een min of meer uniforme samenstelling hebben, anders wordt er beter onderverdeeld. Bijvoorbeeld bij een bestand van 3 ha met bedekkingsgraad < 50%, maar daarin twee bosjes van 30 are met bedekkingsgraad 100%: dat zijn twee bosjes van 30 are.

De oppervlakte van het bos: een voorgeschreven minimumoppervlakte?

Er wordt geen minimumoppervlakte opgelegd. Het antwoord op de vraag of een bepaalde oppervlakte een bos vormt, blijft een feitenkwestie (Van Hoorick 2004). In een bosarm

gebied als het Vlaamse gewest heeft elke bosrest betekenis als kern voor toekomstige vorming van een groter boscomplex.

Een poging in de parlementaire voorbereiding om 0,5 hectare als minimale oppervlakte te vereisen, werd niet weerhouden. Drie bomen kunnen dus een bos vormen (Van Hoorick 2004).

Welke bomen en houtachtige struikvegetaties?

Het bos is in principe een grondoppervlakte. De aanwezigheid van bomen en struikvegetaties is, vanuit juridisch oogpunt, een belangrijke doch geen hoofdkenmerk van het bos: het bos houdt niet op te bestaan wanneer bijvoorbeeld door bosbrand de boomvegetatie is vernietigd en dus tijdelijk ontbreekt. Zoals hierna nog uit artikel 3, § 2 van het Bosdecreet blijkt, moeten ook tot bos worden gerekend de niet met bomen bezette infrastructuurelementen in het bos, die voor het bosbeheer onmisbaar zijn, zoals de boswegen, de ambtswoningen, sanitaire installaties, e.d.

Het woordje 'en' uit deze definitie roept vragen op. In bijvoorbeeld naaldbossen kunnen struikachtige vegetaties immers schaars zijn of ontbreken. In de rechtsleer wordt gesteld dat 'en' hier te interpreteren is als 'met of zonder'.

Ook de struwelen, waarbij we enkel houtachtige struikvegetaties aantreffen en geen bomen, worden als bos beschouwd en vallen dus onder toepassing van het Bosdecreet. Ter illustratie wordt verwezen naar het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2003 houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedgericht natuurbeleid, waar onder art.11 een opsomming van boshabitats gegeven wordt, waaronder ook een hele reeks struweeltypes:

- a) gagelstruweel (Sm)
- b) vochtig wilgenstruweel op venige en zure grond (So)
- c) zuur duinenbos (Qd)
- d) berm- en gaspeldoonstruweel (Sd)
- e) doornstruweel (Sp)
- f) spontaan struweel van allerlei aard (Sz)
- g) vochtig, meso- tot eutroof wilgenstruweel

Heide wordt in deze context niet beschouwd als zijnde een struikachtige vegetatie.

Bomen: ook jonge zaailingen of aangeplante jonge boompjes?

Een voorheen niet bebost terrein is te beschouwen als bos zodra het beplant is met jong plantsoen of er voldoende aantal jonge zaailingen is opgeschoten. Het vooropgestelde cijfer van 50% bedekking of minimum 2500 zaailingen/ha kan best als een soort richtlijn aanzien worden. De uiteindelijke beslissing of een recent bebost terrein onder de toepassing van het Bosdecreet valt moet op het terrein genomen worden op basis van waarnemingen van de huidige toestand, gecombineerd met de kennis van de voorgeschiedenis van het terrein en rekening houdend met de beheerdoelstellingen, inclusief de natuurbehoudsdoelstellingen. Deze beslissing berust bij de woudmeester, na advies van de boswachter.

Het belangrijkste bestanddeel uitmaken

Wat met "gemengde" percelen? Is op een woning met tuin en aansluitend bos, samen één kadastraal perceel vormend, of op een weide met bos, eveneens samen één kadastraal perceel vormend, het Bosdecreet van toepassing? Volgens de toenmalige afdeling Bos en Groen is het Bosdecreet van toepassing ook indien slechts een gedeelte van het onroerend goed bebost is. Eveneens zullen bij de splitsing van het kadastrale perceel, deels in een bebost deel, deels in een niet-bebost deel, de voorschriften van het Bosdecreet moeten worden nageleefd. Op latere rechtshandelingen met betrekking tot het niet-bebost deel zullen de voorschriften van het Bosdecreet dan niet meer van toepassing zijn.

Het gewestplan heeft geen invloed op het al dan niet van toepassing zijn van het Bosdecreet. De kadastrale gegevens geven geen uitsluitsel. Het is de feitelijke toestand die telt.

Op de geoloketten van GIS-Vlaanderen (<http://www.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen>) vindt men de Bosreferentia laag, die weergeeft welke gronden een bosbezetting hebben. Gronden die op de Bosreferentia laag een bosbezetting hebben, vallen onder het Bosdecreet. Daarnaast kunnen ook nog andere gronden er op basis van feitelijke gegevens onder vallen. Het artikel 41 quarter § 1 en § 2 stelt dat het Bosbeheer een inventaris bijhoudt van alle bossen, zowel van openbare als van privé-bossen, gelegen in het Vlaamse Gewest.

Bomen als het belangrijkste bestanddeel: onderscheid bos/weiland met bomen

1. Er dienen minstens 3 bomenrijen te zijn opdat men de bomen als belangrijkste bestanddeel zou kunnen beschouwen van een grondoppervlakten (waarvan de omtrek bepaald wordt door projectie van de buitenrand van de kruin der buitenste bomenrijen) in kwestie.
2. Een bijkomend criterium is het maximale plantverband waarbuiten een aanplanting niet als dusdanig kan worden beschouwd. Dit is het plantverband waar buiten de volwassen bomen niet meer tot kroonsluiting zullen komen. Dit plantverband verschilt naargelang de standplaats en de boomsoort. Voor cultuurpopulier mag men aannemen dat dit maximale plantverband ongeveer 12 x 12 m bedraagt, alhoewel als meest aangeraden plantafstand door het Bosbeheer 9 x 9 m opgegeven wordt.

Waar toe een eigen fauna en flora behoren

Het bos mag niet uitsluitend benaderd worden met het oog op de houtproductie die het kan leveren. Het moet beschouwd en beheerd worden als een ecosysteem, waar plaatsgebonden gemeenschappen van planten en dieren samen met bodem, bomen en struiken een complexe levensgemeenschap vormen. Deze ecologische functie van het bos wordt steeds hoger in waarde aangeslagen.

Die één of meerdere functies vervullen

Naargelang de functie die het bos krijgt toegewezen, worden er passende maatregelen voorgeschreven. Gelet op het bostekort wordt getracht aan bossen zoveel mogelijk een meervoudige functie toe te wijzen, voor zover echter deze functies het voortbestaan van het bos niet in gedrang brengen. In art. 5 van het Bosdecreet wordt een economische, sociale, educatieve, wetenschappelijke, ecologische, organismebeschermende evenals milieubeschermende functie van het bos onderscheiden.

Onroerende goederen door het Bosdecreet met bossen gelijkgesteld

Omdat een louter juridische definitie van bos inherent beperkingen inhoudt, waardoor grondoppervlakten die eveneens geacht worden tot het bos te behoren dreigen buiten het toepassingsgebied van het Bosdecreet te vallen, wijst artikel 3, § 2 van het Bosdecreet de grondoppervlakten aan die eveneens onder de voorschriften van het decreet vallen, meer in het bijzonder:

1. **De kaalvlakten, voorheen met bos bezet, die tot het bos behoren:** het betreft tijdelijk kaalvallende terreinen waarvan mag worden aangenomen dat ze binnen afzienbare tijd opnieuw een boombezetting zullen dragen.
2. **Niet-beboste oppervlakten die nodig zijn voor het behoud van het bos** zoals de boswegen, de brandwegen, de dienstterreinen en ambtswoningen: het gaat met andere woorden om de bosinfrastructuren in dienst van beheer, bewaking en gebruik van het bos.
3. **Bestendige bosvrije oppervlakten of stroken en recreatieve uitrustingen binnen het bos.** Er wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds bestendige bosvrije oppervlakten of stroken in functie van het natuurbehoud of –ontwikkeling in het bos en anderzijds bestendige bosvrije oppervlakten of stroken in functie van bosrecreatie en recreatieve uitrustingen binnen het bos.
4. **De aanplantingen die hoofdzakelijk bestemd zijn voor de houtopbrengst, onder meer die van populier en wilg, uitgezonderd de korte-omloop-**

houtteelt⁶ waarvan de aanplant plaatsgevonden heeft op gronden die op dat ogenblik gelegen zijn buiten de ruimtelijk kwetsbare gebieden zoals bedoeld in artikel 146 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening⁷.

5. **De grienden:** het gaat hier om de kortlopende wilgenteelt tot voortbrengst van bind- en vlechtmateriaal. De vermelding van "grienden" kan enige verwondering wekken omdat wilgenteelt, aldus opgevat, kan beschouwd worden als een bijzondere vorm van akkerbouwcultuur.

Opdat een open terrein als een open plek binnen het bos in functie van natuurbehoud kan beschouwd worden, moet ze voldoen aan elk van de 4 volgende voorwaarden:

- **Bedekkingsgraad < 50%.** Halfopen biotopen met verspreid staande bomen kunnen als open plek binnen het bos beschouwd worden.
- **Halfopen en open biotopen die in functie staan van natuurbehoud in het bos, inclusief open waterpartijen zoals vennen, poelen, e.d.** Wilddakkers, bv. ingezaaid met maïs kunnen dus niet beschouwd worden als een open plek in functie van natuurbehoud, aangezien deze enkel als voederplaats voor wild dienen. Open plekken waar wild komt grazen komen wel in aanmerking indien ze daadwerkelijk beheerd worden in functie van natuurbehoud en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden.
- **Het open terrein is minstens voor de helft van de omtrek omgeven door bos.**
- **De oppervlakte is maximaal 3 ha.**

De bestendige bosvrije oppervlaktes in functie van bosrecreatie en de recreatieve uitrustingen binnen het bos werden nog niet verder gespecificeerd in een omzendbrief.

De uitgesloten onroerende goederen

Volgende onroerende goederen worden uitdrukkelijk uitgesloten uit het toepassingsgebied van het Bosdecreet (art 3 § 3 Bosdecreet):

1. **de fruitboomgaarden en fruitaanplantingen**
2. **de tuinen en plantsoenen, alsmede de parken, waarvoor geen aanwijzing of erkenning door de Vlaamse regering is gebeurd:** de regel is dat parken niet vallen onder het toepassingsgebied van het Bosdecreet, tenzij de eigenaar om aanwijzing of erkenning heeft verzocht. Maar het begrip park is hier niet gedefinieerd. Het moet samen gelezen worden met de decretale definitie van bos. Als een deel van wat als park bekend staat in feite aan de definitie van bos beantwoordt, valt het wel binnen het toepassingsgebied van het decreet. De strikte 'parktuin'-gedeelten vallen er buiten, bv. het geheel van boomgroepen, graslanden en waterpartijen die kenmerkend zijn voor een landschapsstijl ('Engelse tuin'). Er wordt echter niet als vereiste gesteld dat de onroerende goederen gelegen moeten zijn in het "parkgebied" volgens een gewestplan.
3. **de lijnbeplanting en houtkanten onder meer langs wegen, rivieren en kanalen**

⁶ Teelt van snelgroeïende houtachtige gewassen waarbij de bovengrondse biomassa periodiek tot maximaal 8 jaar na de aanplanting of na de vorige oogst, in zijn totaliteit wordt geoogst.

⁷ Onder de ruimtelijk kwetsbare gebieden worden verstaan de groengebieden, natuurgebieden, natuurgebieden met wetenschappelijke waarde, natuurreservaten, natuurontwikkelingsgebieden, parkgebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologische waarde of belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en de ermee vergelijkbare gebieden, [aangewezen in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg], alsook de beschermde duingebieden en voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden, aangewezen krachtens het decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen.]

4. **boom- en sierstruikkwekerijen en arboreta, die buiten het bos gelegen zijn**
5. **de sierbeplantingen**
6. **aanplantingen met naaldbomen die uitsluitend bestemd zijn voor de verkoop als kerstboom.** Een aanplanting wordt geacht niet langer aan deze voorwaarde te voldoen wanneer de gemiddelde hoogte van het bestand de 4 meter heeft bereikt.
7. **alle tijdelijke beplantingen met houtachtige gewassen in uitvoering van de verordeningen van de Europese Gemeenschap voor wat betreft het uit productie nemen van bouwland:** er bestaat onduidelijkheid over welke verordeningen onder deze omschrijving vallen omdat in het Bosdecreet geen precieze opsomming wordt gegeven.
8. **korte omloophout:** teelt van snelgroeiende houtachtige gewassen waarbij de bovengrondse biomassa periodiek tot maximaal 8 jaar na de aanplanting of na de vorige oogst, in zijn totaliteit wordt geoogst

Wat als datgene wat uitgesloten is uit het toepassingsgebied van het Bosdecreet in een bos (art. 3 § 1 Bosdecreet) of ermee gelijkgestelde grondoppervlakte (art 3 § 2 Bosdecreet) ligt?

Boom- en sierkwekerijen en arboreta, die in het bos gelegen zijn, vallen onder de toepassing van het Bosdecreet. Buiten het bos gelegen, is het Bosdecreet niet van toepassing.

Bijlage 2. Ontbossing

Deze tekst is gebaseerd op Vrijghem (2000), Van Hoorick (2004) en ANB (2010)

Het huidig artikel 90bis, §1 en 2 van het Bosdecreet houdt in:

- dat een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing niet kan worden verleend, tenzij in vijf vermelde gevallen:
  - werken van algemeen belang,
  - werken in woongebied of industriegebied,
  - werken in met woon- of industriegebied gelijkgestelde bestemmingen,
  - werken in een verkaveling,
  - ontbossing in functie van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen, opgemaakt voor speciale beschermingszones, op grond van artikel 36ter, §1, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu of opgemaakt voor soorten, vermeld in bijlage II, III en IV van hetzelfde decreet);
- daarnaast kan een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing ook worden verleend na een individuele ontheffing van het verbod tot ontbossing door de Vlaamse regering (dit is bij delegatie de minister). In zo'n geval moet de ruimtelijke ordeningswetgeving in acht genomen worden (wat onder meer maakt dat in een bestemming bos volgens het gewestplan geen ontbossing kan worden vergund);
- dat de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend na voorafgaand advies van het Bosbeheer, dit advies wordt gevraagd door de vergunningverlenende overheid. Als het advies niet wordt verleend binnen 30 dagen, wordt het geacht gunstig te zijn;
- en dat indien de ontbossing werd toegelaten, de ontbossing moet worden gecompenseerd.

De compensatie wordt uitgevoerd op één van de volgende wijzen: in natura, door storting van een bosbehoudsbijdrage (in het Fonds voor de Compenserende Bebossing),

of door een combinatie van beide. Het uitvoeringsbesluit regelt dit nader. Ook zijn er enkele uitzonderingen op de compensatieverplichting. Deze zijn:

- De aan de stedenbouwkundige vergunningsplicht onderworpen ontbossing wordt vrijgesteld van de compensatieplicht voor de eerste vijf are indien zij uitgevoerd wordt in het licht van de woningbouw op percelen kleiner dan twaalf are in zones met de bestemming woongebied in de ruime zin of in zones met een daarmee gelijk te stellen bestemming. De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing kan slechts eenmaal de in het eerste lid bedoelde vrijstelling van de compensatieplicht bekomen. Bovendien kan hij deze vrijstelling slechts bekomen indien hij een natuurlijke persoon is en hij op datum van zijn aanvraag niet al de volle eigendom heeft van een woning.
- Spontane bebossing na het van kracht worden (op 8 oktober 1990) van het Bosdecreet en de leeftijd van 22 jaar nog niet hebben bereikt.
- Voor ontbossing van gronden die gelegen zijn binnen een vergunde verkaveling waarvan de vergunning is aangevraagd na 23 maart 2011, voor zover de te ontbossen oppervlakte al gecompenseerd werd door de verkavelaar, die hiervan een attest kan voorleggen.
- Voor ontbossingen ten gevolge van instandhoudingsdoelstellingen.
- Als geen stedenbouwkundige vergunning vereist is: bijvoorbeeld voor de rooiing binnen een termijn van 22 jaar na de aanplanting of de laatste exploitatie van de "in het vorig lid bedoelde houtachtige gewassen of spontane bebossing", is op basis van artikel 87, lid 5 van het Bosdecreet geen stedenbouwkundige vergunning vereist, doch enkel een voorafgaande eenvoudige melding van de rooiing aan de Dienst Landbouw en de woudmeester. Het is enkel geldig voor privé-bos in agrarisch gebied (het moet agrarisch gebied zijn op het moment van de rooiing). Deze regeling is van toepassing op alle aangeplante of spontaan ontstane bossen in agrarisch gebied. Er is dus geen beperking tot de bossen aangeplant of spontaan ontstaan na het van kracht worden van het Bosdecreet, aangezien de decreetgever hierover niets uitdrukkelijk bepaald heeft. Bekijkt men de voorwaarde 'binnen de 22 jaar na aanplanting', dan betekent dat in 2005, de bossen niet mogen dateren van voor 1983. Bossen gelegen in agrarisch gebied die aangeplant zijn voor 1983 en waarbij ondertussen na kaalkap al een 2de generatie bomen groeit die minder dan 22 jaar oud zijn, komen niet in aanmerking voor ontbossing mits eenvoudige melding.